

СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

УДК 354

Курков О.Б.¹, Бомбіна А.Ю.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. КНТ-610м НУ «Запорізька політехніка»

АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

В складних умовах надзвичайних ситуацій (НС) техногенного характеру керівники органів управління в сфері цивільного захисту зобов'язані мати високий рівень професійної компетентності та оперативності, оскільки прорахунки при ліквідації наслідків, як правило, породжені відсутністю достатнього досвіду і необхідних знань у керівників усіх відповідних ланок управління.

Прийняття рішень – це найважливіша функція управління, успішне здійснення якої забезпечуватиме досягнення поставлених цілей і завдань. Через неякісне і нерациональне здійснення цього процесу, а також через відсутність механізмів його реалізації та технологій, завдається найбільша шкода під час НС.

Під прийняттям управлінського рішення розуміють процес їх розробки та вибору. Управління – це цілеспрямований вплив суб'єкта управління на об'єкт управління, між якими існує певний зв'язок.

Основними завданнями управління є: підтримання високого рівня морально-психологічного стану особового складу та постійної готовності до дій; завчасне планування дій сил; безперервний збір та вивчення даних про обстановку в районі НС; своєчасне прийняття рішень та доведення їх до підлеглих; організація та забезпечення безперервної взаємодії; організований збір та евакуація населення із зони НС; підготовка сил і засобів до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, пов'язаних із ліквідацією НС; організація всебічного забезпечення сил і засобів; контроль за своєчасним виконанням заходів і завдань підлеглими та надання їм необхідної допомоги.

Ефективність функціонування єдиної державної системи цивільного захисту знаходиться у прямій залежності від таких факторів:

- розуміння ступеня ризику;
- надходження своєчасної інформації;

- розподіл часу;
- якісне планування
- особисті якості керівника;

Ризик є невід’ємною ознакою процесу прийняття та реалізації управлінських рішень, під час якого існує вірогідність неправильної інтерпретації даних, використання недостовірної інформації, помилок персоналу, внаслідок чого виникає ймовірність прийняття неадекватного управлінського рішення з усіма негативними наслідками. Щоб запобігти реалізації ризиків або мінімізувати їх наслідки актуальним є вивчення сучасних методів оцінки та управління ризиками.

Безперервний моніторинг потенційно небезпечних критично важливих об’єктів (КВО) дозволяє здійснювати інформаційну підтримку процедур прийняття управлінських рішень щодо попередження, локалізації і ліквідації НС.

Надзвичайні ситуації розвиваються дуже швидко, в результаті суттєво зменшується час на обробку інформації, прийняття необхідних рішень та їх реалізацію. За цих обставин, управлінське рішення приймається у реальному часі з урахуванням певних ресурсних обмежень так, як воно повинно реалізовуватися значно швидше, ніж можлива зміна обстановки.

Масштаби і наслідки ймовірної НС визначаються на основі експертної оцінки, прогнозу чи результатів модельних експериментів, що були проведені кваліфікованими експертами. Залежно від отриманих результатів розробляється план реагування на загрозу виникнення конкретної НС. Безперервний моніторинг потенційно небезпечних критично важливих об’єктів дозволяє здійснювати інформаційну підтримку процедур прийняття управлінських рішень щодо попередження, локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Процес прийняття управлінського рішення істотно пов’язане із особистими якостями керівника, його знаннями та вміннями, професіоналізмом та досвідом, характером, темпераментом, а також його емоційним станом, самопочуттям, настроєм тощо.

Усі управлінські рішення націлені на вирішення конкретної проблеми, тому мета управлінської діяльності полягає у пошуку таких форм, методів, засобів та інструментів прийняття рішень, які б сприяли досягати оптимальний результат в конкретних умовах і ситуаціях. Раціональна технологія прийняття і реалізації управлінського рішення включає такі етапи: підготовка рішення, прийняття рішення реалізація рішення.

Таким чином, напрямки і результати робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного характеру залежать не тільки від співвідношення ресурсно-економічного, морально-політичного, науково-технічного та

організаційного потенціалів системи, але і від ефективності роботи оперативного управління, а саме високого рівня професійної компетентності та оперативності.